

**Zasady przygotowania studium wykonalności dla
projektów realizowanych w ramach programu
regionalnego Fundusze Europejskie dla
Świętokrzyskiego 2021-2027 w ramach Działania 1.1
Wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych**

Spis treści

Spis treści	2
1. WSTĘP	3
2. WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ.....	3
3. ZASADY OGÓLNE.....	4
4. IDENTYFIKACJA WNIOSKODAWCY.....	5
5. DEFINICJA CELÓW PROJEKTU.....	5
6. IDENTYFIKACJA PROJEKTU.....	6
7. POMOC PUBLICZNA W PROJEKCIE.....	6
8. AGENDA BADAWCZA	7
9. ANALIZA WYKONALNOŚCI, ANALIZA POPYTU ORAZ ANALIZA OPCJI	8
Analiza wykonalności.....	8
Analiza popytu	8
Analiza opcji.....	8
10. ANALIZA FINANSOWA	9
11. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI	10
12. ANALIZA RYZYKA I ANALIZA WRAŻLIWOŚCI	11
13. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	11
14. INFORMACJE FORMALNE	12

UWAGA: Niniejszy dokument stanowi ogólny wzór studium wykonalności i wskazuje na minimalny zakres jaki powinno ono zawierać, aby można było dokonać oceny projektu.

1. WSTĘP

Studium wykonalności stanowi załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (dalej: FEŚ).

Zasady przygotowania studium wykonalności dla projektów realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 są przeznaczone dla osób, przygotowujących studia wykonalności dla projektów inwestycyjnych, których całkowity koszt kwalifikowalny w momencie złożenia wniosku o dofinansowanie wynosi powyżej 50 mln PLN lub kiedy wymaga tego Instytucja Zarządzająca.

Studium wykonalności sporządzane jest w celu dokonania analizy i uzasadnienia realizacji planowanego przedsięwzięcia, a także uzasadnienia jego wsparcia w ramach FEŚ.

Głównym celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie zasad opracowywania studium wykonalności w ramach FEŚ oraz osiągnięcie efektu porównywalności projektów. Zasady mają ułatwić proces przygotowania studiów wykonalności przez wnioskodawców, a także ocenę składanych w ramach naborów projektów.

W kwestiach nieuregulowanych Zasadami przygotowania studium wykonalności dla projektów realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 należy kierować się treścią *Wytycznych dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027* oraz zasadami określonymi w *Przewodniku AKK* oraz *Vademecum AE*. W związku z powyższym Wnioskodawcy przy opracowaniu studium wykonalności powinni łącznie stosować niniejsze Zasady i *Wytyczne*.

W przypadku wejścia w życie zmian do *Wytycznych*, jeśli zmiany te wpływają na treść Zasad, przy opracowywaniu studiów wykonalności, do czasu zaktualizowania niniejszego dokumentu, należy kierować się zapisami aktualnych *Wytycznych*.

2. WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ

Użyte w niniejszych Zasadach skróty i pojęcia oznaczają:

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

FEŚ – program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;

IZ FEŚ - Instytucję Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;

Przewodnik AKK¹: Przewodnik do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych (ang. Guide to cost-benefit Analysis of Investment Projects), Komisja Europejska, grudzień 2014 r.;

Vademecum AE²: Vademecum analizy ekonomicznej (ang. Economic Appraisal Vademecum 2021-2027), Komisja Europejska, wrzesień 2021 r.;

rozporządzenie ogólne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz

¹ Dokument (w wersji angielskojęzycznej oraz polskojęzycznej [robocze tłumaczenie MFIPR]) dostępny jest w Portalu Funduszy Europejskich (<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>), w zakładce: Poznaj Fundusze Europejskie 2021-2027 / Prawo i dokumenty / Wytyczne / Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027

² Dostępny w Portalu Funduszy Europejskich (<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>), w zakładce: Poznaj Fundusze Europejskie 2021-2027 / Prawo i dokumenty / Wytyczne / Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021- 2027.

Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej;

rozporządzenie EFRR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności;

rozporządzenie GBER - rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu;

Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP)– dokument, o którym mowa w art. 2 pkt 31 ustawy wdrożeniowej;

ustawa wdrożeniowa – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021- 2027;

Wytyczne – Wytyczne Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027;

Wartość rezydualna - potencjał finansowy lub ekonomiczny projektu w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), obliczony w ostatnim roku okresu odniesienia przyjętego do analizy;

Zasada DNSH - Zasada „nie czyni poważnych szkód” (ang. DNSH „Do No Significant Harm”), mająca na celu zapewnienie zgodności ze standardami i priorytetami Unii Europejskiej w zakresie klimatu i środowisk;

Zasady - Zasady przygotowania studium wykonalności dla projektów realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w ramach Działania 1.1 Wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych.

3. ZASADY OGÓLNE

Studium wykonalności musi przedstawiać w sposób zwięzły i jednoznaczny uzasadnienie realizacji projektu, w tym wybór rozwiązania techniczno-technologicznego, ekonomiczne i finansowe aspekty projektu czy uzasadnienie czy wnioskodawca posiada zdolność techniczną, finansową i instytucjonalną do realizacji projektu, czy wnioskodawca jest w stanie zagwarantować stabilność finansową projektu oraz czy wnioskodawca jest w stanie zapewnić środki na pokrycie kosztów operacyjnych niezbędnych dla funkcjonowania projektu zgodnie z celami.

Do studium wykonalności należy załączyć tabelę finansową (jako aktywny arkusz kalkulacyjny). Wszelkie przedstawione w niej wyliczenia powinny być poparte odpowiednimi komentarzami objaśniającymi przyjęte założenia kalkulacyjne wraz z informacjami w zakresie źródeł pośrednich (konieczne podanie tytułu źródła, rozdziału, nr strony, nr tabeli). Tabela musi zawierać jawne (nie ukryte) i działające formuły.

Studium wykonalności musi składać się z następujących rozdziałów:

- A. Identyfikacja Wnioskodawcy
- B. Definicja celów projektu
- C. Identyfikacja projektu
- D. Pomoc publiczna
- E. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji
- F. Informacje i analizy specyficzne dla danego rodzaju projektu lub sektora
- G. Analiza finansowa
- H. Analiza kosztów i korzyści
- I. Analiza ryzyka i wrażliwości

Rokiem bazowym w analizie finansowej i ekonomicznej powinien być założony w analizie rok rozpoczęcia

realizacji projektu (np. rok rozpoczęcia robót budowlanych). Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, w której wniosek o dofinansowanie został sporządzony na etapie, gdy realizacja projektu została już rozpoczęta. Wówczas rokiem bazowym jest rok złożenia wniosku o dofinansowanie. Zakupu gruntów oraz prac przygotowawczych (np. prac geodezyjnych lub uzyskania zezwoleń czy przeprowadzenia studiów wykonalności) nie uznaje się za rozpoczęcie rzeczowej realizacji projektu.

W analizie finansowej i ekonomicznej wartość rezydualna określana jest w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów pieniężnych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia. Istnieje możliwość zastosowania innej metody, opisanej w Wytycznych niż metody opartej o wartość przepływów pieniężnych, jednak sytuacja taka wymaga uzasadnienia.

4. IDENTYFIKACJA WNIOSKODAWCY

W przedmiotowym punkcie należy podać dane Wnioskodawcy (oraz Partnera, jeśli występuje). Należy dokonać pisemnej analizy organizacyjnej oraz prawnej (ze wskazaniem dokumentów stanowiących podstawę działania np. statut, umowa partnerska/konsorcjum), podać strukturę własności, powiązania kapitałowe i organizacyjne z innymi podmiotami oraz krótką historię funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku. Wnioskodawca powinien przedstawić informacje o koncesjach i zezwoleniach wymaganych do prowadzenia działalności związanej z realizacją projektu (jeśli Wnioskodawca ich nie posiada – określić na jakim etapie uzyskiwania dokumentu się znajduje oraz wskazać przewidywany termin uzyskania). W ramach struktury własnościowej należy podać główne elementy infrastruktury zarządzanej przez Wnioskodawcę: struktura własności i wzajemne zależności pomiędzy podmiotami w ramach zarządzanej infrastruktury. Opisać należy także w sposób ogólny charakterystykę własnościową infrastruktury w sektorze, w którym Wnioskodawca prowadzi działalność objętą wnioskiem o dofinansowanie.

Należy również wykazać potencjał kadrowy zaangażowany lub planowany do zaangażowania do prowadzenia prac na nabywanej infrastrukturze B+R (wiedza/wykształcenie/doświadczenie z zakresu prac badawczo-rozwojowych). Należy również wskazać wiedzę/wykształcenie i doświadczenie poszczególnych osób kadry zarządzającej projektem adekwatne do zakresu projektu i zapewniają osiągnięcie zakładanych w ramach projektu celów. **Dodatkowo należy wskazać, czy Wnioskodawca uwzględnia wsparcie kompetencji kadr związanych z pracami B+R. Jeżeli tak, należy wskazać w jakiej/jakich dziedzinach.**

5. DEFINICJA CELÓW PROJEKTU

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia oceny dotyczącej zasadności realizacji działań inwestycyjnych oraz ich ekonomicznej opłacalności jest zdefiniowanie celów projektu (patrz: Wytyczne – Rozdział 3).

Cele projektu (pośrednie jak i bezpośrednie) należy określić w oparciu o analizę potrzeb danego środowiska społeczno-gospodarczego, w uwzględnieniu zjawisk najbardziej adekwatnych do skali oddziaływania projektu.

Cele projektu zdefiniowane w analizie muszą spełniać następujące założenia:

- a) jasno wskazywać, jakie korzyści społeczno-gospodarcze można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu,
- b) być logicznie powiązane ze sobą (w przypadku, gdy w ramach projektu realizowanych jest jednocześnie kilka celów),
- c) na tyle, na ile to możliwe należy je skwantyfikować poprzez określenie wartości bazowych i docelowych oraz metody pomiaru ich osiągnięcia,
- d) być logicznie powiązane z ogólnymi celami realizacji FEŚ, tj. wymagane jest określenie zbieżności celów projektu z celami realizacji danego priorytetu programu oraz Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami Województwa Świętokrzyskiego.

6. IDENTYFIKACJA PROJEKTU

Identyfikacja projektu musi zawierać zwięzłą i jednoznaczną informację na temat całościowej koncepcji i logicznych ram projektu (patrz: Wytyczne – Rozdział 4) m. in. zarys i ogólny charakter projektu (tj. prezentację projektu jako przedmiotu przedsięwzięcia wraz z opisem, podaniem podstawowych parametrów technicznych, całkowitym kosztem inwestycji, w tym całkowitym kosztem kwalifikowalnym, lokalizacją itd.). Należy zwrócić uwagę, aby opis projektu pozostawał zgodny z zakresem pomocy przewidzianym w Działaniu 1.1 Wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych FEŚ. Opis projektu przedstawiony w studium wykonalności powinien stanowić rozwinięcie opisu zawartego w formularzu wniosku o dofinansowanie projektu.

7. POMOC PUBLICZNA W PROJEKCIE

Rozpoczynając analizę projektu w zakresie pomocy publicznej należy zweryfikować, czy Wnioskodawca jest przedsiębiorcą. W rozumieniu wspólnotowych przepisów o pomocy publicznej przedsiębiorstwo definiuje się jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, bez względu na jego status prawny i sposób finansowania, a co za tym idzie zakwalifikowanie danego podmiotu jako przedsiębiorstwo zależy całkowicie od charakteru jego działalności. Status podmiotu na gruncie prawa krajowego nie jest decydujący, co w konsekwencji może prowadzić do sytuacji, gdy podmiot, który formalnie jest częścią administracji publicznej uznany zostanie za przedsiębiorstwo. Jedynym kryterium oceny jest fakt, czy prowadzi on działalność gospodarczą. A działalnością gospodarczą jest wszelka działalność polegająca na oferowaniu dóbr i usług na rynku. Nie ma znaczenia czy dany podmiot utworzono po to, aby przynosił zyski – podmioty nienastawione na zys również mogą zostać uznane za podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Uzasadnienie, czy w projekcie występuje pomoc publiczna powinna zawierać odniesienie do charakteru planowanych do realizacji zadań w projekcie w kontekście ich kwalifikacji jako działalność gospodarcza na gruncie unijnego prawa konkurencji oraz wykazanie w jakim zakresie dofinansowana infrastruktura będzie służyła do prowadzenia działalności gospodarczej (w toku realizacji i w fazie operacyjnej projektu!).

TEST POMOCY PUBLICZNEJ

W celu określenia czy w projekcie występuje pomoc publiczna pomocnym narzędziem jest test pomocy publicznej. Należy go uzupełnić wskazując uzasadnienie czy model dofinansowania projektu stanowi/nie stanowi pomoc publiczną lub pomoc *de minimis*.

Dofinansowanie w ramach FEŚ może zostać uznane za pomoc publiczną w oparciu o przepisy art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2012 C 326/47) (TFUE), zgodnie z którym: „Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.

Mając na uwadze powyższe pomoc publiczna występuje wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie następujące przesłanki:

- 1) transfer środków publicznych – wsparcie przekazywane jest przez państwo lub przy wykorzystaniu zasobów państwowych,
- 2) korzyść ekonomiczna – występuje m.in. wtedy, gdy przekazywane jest wsparcie o charakterze bezzwrotnym (dotacje, refundacje), udzielane są pożyczki/kredyty z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej (stopy referencyjnej), udzielane są poręczenia ze stawką prowizji poniżej rynkowej stawki prowizji, dokonuje się odroczenia/rozłożenia na raty płatności po stopie niższej od stopy rynkowej,
- 3) selektywność – wsparcie uprzywilejowuje konkretne przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw,

- bądź produkcję określonych towarów,
- 4) wsparcie zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową.

Przy cennie występowania pomocy publicznej w projekcie należy oprzeć się o Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 262 z 19.7.2016).

Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie (lub partner w projekcie), m.in. na podstawie wiedzy na temat charakteru swojej dotychczasowej działalności, swoich sprawozdań finansowych z poprzednich lat obrachunkowych, jak również planów wykorzystania produktów dotowanego w działaniu 1.1 FEŚ projektu, musi dokonać analizy i określić się z góry, czy działalność prowadzona na przedmiocie (produktach) projektu będzie miała charakter działalności pomocniczej, czy też działalności gospodarczej niebędącej działalnością pomocniczą.

W przedmiotowym punkcie należy zadeklarować udział wykorzystania infrastruktury B+R przeznaczonej do działalności gospodarczej lub pomocniczej w całkowitej wydajności infrastruktury B+R zakupionej lub wytworzonej w ramach projektu.

8. AGENDA BADAWCZA

W tej części należy odnieść się do głównych obszarów planowanej działalności badawczo rozwojowej Wnioskodawcy (partnera) w okresie trwałości projektu. W szczególności należy wskazać, w jakich obszarach gospodarki będą one miały zastosowanie oraz wykazać użyteczność planowanej działalności B+R dla wybranych obszarów.

UWAGA! Przedstawione tutaj obszary powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w obszarach aktualnej Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji Województwa Świętokrzyskiego (dalej: RSI) wyszczególnionej w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, i/lub obszary badawcze zidentyfikowane w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania.

Agenda badawcza musi przedstawić plan wykorzystania infrastruktury B+R obejmujący:

1. Główne cele/obszary badawcze:

- podstawowe cele/obszary badawcze planowanej do podjęcia działalności badawczo-rozwojowej zarówno w okresie realizacji (jeśli wystąpi), jak i trwałości projektu;
- obszary gospodarki, w których zastosowanie znajdzie przewidziana działalność B+R oraz jej użyteczność dla wskazanych obszarów gospodarki dotyczących inteligentnych specjalizacji regionu i/lub obszary badawcze zidentyfikowane w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania;
- główne rezultaty wyników prac badawczych;
- potrzebę gospodarczą, która miałaby zostać zaspokojona w wyniku realizacji projektu.

2. Plan prac B+R, obejmujący co najmniej okres trwałości projektu w następującym schemacie:

Lp.	Opis planowanych prac B+R
1.	Opis:
2.	Opis:

W części *Opis planowanych prac B+R* dla należy wpisać przewidziane prace badawcze oraz określić ich rodzaj (tj. badania przemysłowe lub eksperymentalne prace rozwojowe).

3. Analiza zapotrzebowania rynkowego na produkty lub procesy opracowane w oparciu o wyniki planowanych prac B+R wraz z opisem ich przewidywanej przewagi konkurencyjnej

Należy określić potencjalne grupy klientów/odbiorców/użytkowników produktów lub procesów opracowanych na podstawie wyników przewidzianych prac B+R. Konieczne jest przedstawienie w jaki sposób rezultaty projektu odpowiadają na potrzeby konkretnych klientów/odbiorców/użytkowników.

4. Przewidywany sposób wykorzystania prac B+R w gospodarce

Należy przedstawić, w jaki sposób w działalności gospodarczej zostaną wykorzystane wyniki prac B+R (np. wprowadzenie do działalności własnej Wnioskodawcy i/lub partnerów (jeśli dotyczy), sprzedaż podmiotom trzecim, udzielenie licencji itp.). Wnioskodawca zobowiązany jest określić możliwe formy wdrożenia, rodzaj podmiotów, które mogą wykorzystać wyniki prac B+R, plany dotyczące objęcia wyników prac formami ochrony własności przemysłowej.

5. Transfer wiedzy z sektora nauki do biznesu

Należy wskazać działania dotyczące wzmacniania współpracy nauki z biznesem w celu umożliwienia komercjalizacji wyników badań naukowych oraz zapewnienia innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań do gospodarki. Należy wykazać planowane przez Wnioskodawcę (Partnera) działania, umożliwiające przetransportowanie wiedzy z sektora nauki do biznesu.

9. ANALIZA WYKONALNOŚCI, ANALIZA POPYTU ORAZ ANALIZA OPCJI

Przeprowadzenie analizy wykonalności, analizy popytu i analizy opcji (rozwiązań alternatywnych) ma na celu wykazanie, że wybrany przez wnioskodawcę wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze spośród wszelkich możliwych rozwiązań (patrz: Wytyczne – Rozdział 5).

Analiza wykonalności

Celem analizy wykonalności jest zidentyfikowanie możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych, które można uznać za wykonalne pod względem technicznym, ekonomicznym, środowiskowym i instytucjonalnym.

Analiza popytu

Identyfikuje i ilościowo określa społeczne zapotrzebowanie na realizację planowanej inwestycji. W ramach analizy popytu należy uwzględnić zarówno bieżący (w oparciu o aktualne dane), jak również prognozowany popyt (w oparciu o prognozy uwzględniające m.in. wskaźniki makroekonomiczne i społeczne).

Analizę prognozowanego popytu należy przeprowadzić dla scenariusza z inwestycją oraz bez inwestycji. Ponadto, analiza ta odwołuje się do kwestii bieżącego oraz przyszłego zapotrzebowania inwestycji na zasoby, przewidywanego rozwoju infrastruktury oraz ewentualnego efektu sieciowego, związanego z koniecznością uwzględnienia faktu, iż projekt będzie stanowił część sieci (np. transportowej lub energetycznej), co przełoży się na jego wyniki finansowe i ekonomiczne.

Analiza opcji

Analiza opcji polega na dokonaniu porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych zidentyfikowanych na etapie analizy wykonalności. Nie jest dopuszczalne, aby w ramach analizy opcji dokonać porównania jednego rozwiązania inwestycyjnego z wariantem bezinwestycyjnym, za wyjątkiem projektów, dla których brak jest technicznego, finansowego i prawnego alternatywnego rozwiązania inwestycyjnego³. Wówczas wnioskodawca musi we wniosku o dofinansowanie uzasadnić, iż nie istnieje więcej niż jedno rozwiązanie inwestycyjne, mające uzasadnienie techniczne, prawne i finansowe.

Celem tej analizy jest wskazanie, które z ww. rozwiązań jest najkorzystniejsze. Powinny one być ze sobą

³ W przypadku przyjęcia wariantu bezinwestycyjnego, dodatkowy koszt netto można w przybliżeniu określić jako ujemną wartość bieżącą netto projektu w wariantcie faktycznym bez dofinansowania w całym okresie realizacji projektu (tym samym pośrednio zakładając, że wartość bieżąca netto w scenariuszu alternatywnym wynosi zero).

porównywalne w oparciu o szereg kryteriów, m.in. kryteria techniczne, instytucjonalne, ekonomiczne i środowiskowe.

Analizę opcji należy przeprowadzać w dwóch etapach:

- a) etap pierwszy – analiza strategiczna – ten etap koncentruje się na podstawowych rozwiązaniach o charakterze strategicznym (np. rodzaj infrastruktury lub środków transportu albo lokalizacja projektu). Etap ten, co do zasady, przyjmuje formę analizy wielokryterialnej i opiera się na kryteriach jakościowych;
- b) etap drugi – analiza rozwiązań technologicznych – na tym etapie należy przeanalizować poszczególne rozwiązania pod kątem technologicznym, np. odpowiedzieć na pytanie, czy bardziej korzystna będzie modernizacja już funkcjonującej infrastruktury, czy też budowa nowej. Do przeprowadzenia tego etapu zazwyczaj zastosowanie mają metody oparte na kryteriach ilościowych.

Analizę opcji można przeprowadzić w sposób uproszczony – wyłącznie w oparciu o kryteria jakościowe⁴.

Po przeprowadzeniu analizy wykonalności, analizy popytu oraz analizy opcji wnioskodawca dokonuje wyboru rozwiązania do zastosowania i formułuje jego uzasadnienie.

10. ANALIZA FINANSOWA

Przeprowadzenie analizy finansowej ma na celu w szczególności:

- a) ocenę finansowej rentowności inwestycji i kapitału krajowego, poprzez ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej projektu,
- b) weryfikację trwałości finansowej projektu i beneficjenta/partnera (operatora).

Analizę finansową należy przeprowadzić zgodnie z *Wytycznymi* – cele, etapy i ogólna metodyka zostały przedstawione w Wytycznych – Podrozdział 6.1 - 6.3.

Analiza finansowa powinna zawierać rozdział opisujący przyjęte do wyliczenia założenia, a także rozdział, w którym ujęte zostanie podsumowanie przedstawiające najważniejsze wyniki przeprowadzonej analizy. Dlatego też niezbędnym elementem dostarczanym na etapie składania wniosku będzie arkusz kalkulacyjny, zawierający wszystkie wymagane wyliczenia. Muszą one zawierać jedynie jawne (nieukryte) i działające formuły przedstawiające przeprowadzone analizy i ich wyniki.

W ramach analizy finansowej należy m.in.:

- a) określić założenia i metody do analizy,
- b) zestawić przepływy pieniężne projektu dla każdego roku analizy,
- c) określić źródła finansowania projektu,
- d) ustalić wartości wskaźników efektywności finansowej projektu,
- e) przeprowadzić analizę trwałości finansowej.

Analizę finansową przeprowadza się w oparciu o metodę DCF (zdyskontowane przepływy pieniężne – discounted cash flows).

Założenia i metody do analizy finansowej

Należy w sposób opisowy zaprezentować podstawowe informacje stanowiące podstawę przeprowadzenia analiz, której metodologię zaprezentowano w Wytycznych oraz wskazać wybraną metodę wraz z uzasadnieniem (patrz: Wytyczne - Podrozdział 6.4-6.5).

Całkowity koszt projektu nie obejmuje ewentualnych rezerw na nieprzewidziane wydatki.

Analizę finansową przeprowadza się w cenach stałych. W uzasadnionych przypadkach, np. jeżeli

⁴ Przedmiotowe rozwiązanie znajdzie zastosowanie w odniesieniu do projektów, w których – z uwagi na brak reprezentatywnych danych – nie ma możliwości przeprowadzenia analizy według kryteriów ilościowych. Może to dotyczyć m.in. projektów w zakresie bezpieczeństwa w transporcie, w których obliczenia w analizie opcji musiałyby być oparte na oszacowaniu prawdopodobieństwa wystąpienia wypadku.

zastosowanie analizy opartej o ceny stałe, z uwagi na specyfikę danego sektora albo warunki makroekonomiczne byłoby niemięrodajne, istnieje możliwość przeprowadzenia analizy finansowej w cenach bieżących. W takiej sytuacji należy zastosować odpowiednią finansową stopę dyskontową wskazaną w punkcie f) podrozdziału 6.4 Wytycznych.

Wysokość taryf ustalających ceny za towary lub usługi zapewniane przez dany projekt jest, obok popytu, głównym czynnikiem pozwalającym określić poziom przychodów, jakie będą generowane w fazie operacyjnej projektu (patrz: Wytyczne - Podrozdział 6.6).

Ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej projektu

Ustalenie wartości wskaźników finansowej efektywności projektu dokonywane jest na podstawie przepływów pieniężnych określonych przy zastosowaniu metody standardowej bądź złożonej (patrz: Wytyczne - Podrozdział 6.5 oraz 6.7).

Dla wszystkich projektów inwestycyjnych należy wyliczyć wskaźniki, tj. FNPV/C i FRR/C oraz FNPV/K i FRR/K.

Analiza trwałości finansowej

Beneficjent powinien wykazać, iż dysponuje niezbędnymi zasobami, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania inwestycji realizowanej w ramach projektu zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i operacyjnym (patrz: Wytyczne - Podrozdział 6.8).

Analiza powinna obejmować:

- a) analizę zasobów finansowych projektu
- b) analizę sytuacji finansowej beneficjenta/operatora z projektem.

Analizę trwałości finansowej przeprowadza się w wartościach niezdyskontowanych, w oparciu o ceny stałe lub bieżące, zależnie od tego, w jakich cenach prowadzona była analiza finansowa.

Przy analizie trwałości finansowej bierze się pod uwagę wszystkie przepływy pieniężne, np. podatki bezpośrednio należy każdorazowo uwzględniać jako koszty.

Ponadto, w ramach analizy trwałości finansowej należy uwzględnić również wpływy na rzecz projektu, które nie stanowią przychodów, np. dotacje operacyjne.

11. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI

Sporządzanie analizy kosztów i korzyści wynika z konieczności oszacowania kosztów i korzyści projektu z punktu widzenia całej społeczności. Analiza finansowa wykonywana jest bowiem jedynie z perspektywy beneficjenta projektu. Analiza kosztów i korzyści może przybrać formę analizy ekonomicznej, analizy efektywności kosztowej, analizy wielokryterialnej albo analizy najniższego kosztu (od ang. *least-cost analysis*). (Wytyczne – Podrozdziały 7.1 i 7.2).

Szczegółowe informacje na temat metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści można znaleźć w Przewodniku AKK oraz Vademecum AE.

12. ANALIZA RYZYKA I ANALIZA WRAŻLIWOŚCI

Przeprowadzenie oceny ryzyka pozwala na oszacowanie trwałości finansowej inwestycji finansowanej z funduszy UE. Ocena ta powinna wykazać, czy określone czynniki ryzyka nie spowodują utraty płynności finansowej lub efektywności ekonomicznej projektu.

Analiza wrażliwości ma na celu wskazanie, jak zmiany w wartościach zmiennych krytycznych projektu wpłyną na wyniki analiz przeprowadzonych dla projektu, a w szczególności na wartość wskaźników efektywności finansowej i ekonomicznej projektu (w szczególności FNPV/C, FNPV/K oraz ENPV) oraz trwałość finansową. Analizy wrażliwości dokonuje się poprzez identyfikację zmiennych krytycznych,

w drodze zmiany pojedynczych zmiennych o określoną procentową wartość i obserwowanie występujących w rezultacie wahań w finansowych i ekonomicznych wskaźnikach efektywności oraz trwałości finansowej.

Zmienne poddane analizie w ramach analizy wrażliwości mogą zostać dobrane przez Wnioskodawcę w sposób odpowiadający specyfice projektu, sektora, beneficjenta/partnera.

Jakościowa analiza ryzyka obejmować powinna następujące elementy:

1. listę ryzyk,
2. matrycę ryzyka (w tym: możliwe przyczyny niepowodzenia, powiązanie z analizą wrażliwości (gdy ma to zastosowanie); przypisanie poszczególnym ryzykom jednej z pięciu kategorii prawdopodobieństwa: marginalne, niskie, średnie, wysokie, bardzo wysokie oraz jednej z pięciu kategorii wpływu: nieistotny, niewielki, średni, znaczący, duży. Dodatkowo, należy opisać, w jakich okolicznościach prawdopodobieństwa przyporządkowane poszczególnym zmiennym mogą się zmienić; ustalenie poziomu ryzyka stanowiącego wypadkową prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i stopnia jego wpływu),
3. identyfikację działań zapobiegawczych i minimalizujących,
4. interpretację matrycy ryzyk, w tym ocenę ryzyk rezydualnych, czyli ryzyk nadal pozostałych po zastosowaniu działań zapobiegawczych i minimalizujących.

Szczegółowe informacje na temat analiz przeprowadzanych w ramach oceny ryzyka zawierają Wytyczne (Rozdział 8) oraz w Przewodnik AKK.

13. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla projektów, dla których wymagane jest zgodnie z prawem polskim oraz unijnym przeprowadzenie postępowania w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym oceny oddziaływania na środowisko, należy przedstawić krótką analizę oddziaływania inwestycji na poszczególne komponenty środowiska.

Dla wszystkich projektów obligatoryjne jest odniesienie się do przewidywanego wpływu inwestycji na obszary Natura 2000.

Dla wszystkich projektów obligatoryjne jest odniesienie do kwestii „Przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia zmiany klimatu, a także odporności na klęski żywiołowe”:

- a) należy wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono zagrożenia związane ze zmianami klimatu, kwestie dotyczące przystosowania się do zmian klimatu i ich łagodzenia oraz odporności na klęski żywiołowe;
- b) należy wyjaśnić, jakie rozwiązania przyjęto w celu zapewnienia odporności na bieżącą zmienność klimatu i przyszłe zmiany klimatu w ramach projektu;
- c) w przypadku kwestii dotyczących „Przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia zmiany klimatu, a także odporności na klęski żywiołowe” pomocniczo należy stosować „Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe” dostępny m.in. na stronie internetowej <https://klimada2.ios.gov.pl/>.

Należy wykazać, że realizacja projektu spełnia zasady zrównoważonego rozwoju, w tym z zasadę „nie czyni poważnych szkód” (Do No Significant Harm) przez zaplanowanie podczas realizacji właściwych rozwiązań stosownie do specyfiki projektu:

1. Zgodnie z ww. zasadami wsparcie może być udzielone jedynie takim projektom, które nie prowadzą do degradacji lub znacznego pogorszenia stanu środowiska naturalnego.
2. Projekt jest zgodny z ww. zasadami, w szczególności, jeśli wnioskodawca dołoży starań, aby:
 - uwzględnić wymogi ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami;

- budować niezawodną, zrównoważoną, trwałą i stabilną infrastrukturę dobrej jakości (w rozumieniu celu 9 Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 (ONZ));
 - wdrożyć zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi (w rozumieniu celu 6 Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 (ONZ));
 - zachować i rozwijać zieloną infrastrukturę, zwłaszcza drzewa, w całym cyklu projektowym, m.in. przez stosowanie standardów ochrony zieleni (w tym właściwą organizację prac budowlanych): <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew> oraz <http://drzewa.org.pl/standardy/>);
 - promować praktyki w zakresie zielonych zamówień publicznych, zgodnie z polityką i priorytetami krajowymi.
3. Jednocześnie projekt powinien wpisywać się w rodzaje działań przedstawione w Programie (uznane za zgodne z zasadą „nie czyni poważnych szkód”)

W ramach potwierdzenia spełnienia zasady „nie czyni poważnych szkód”, należy:

- wyjaśnić, czy projekt przyczynia się do łagodzenia zmian klimatu zgodnie z pkt 5.3 i 5.4 Załącznika I Techniczne kryteria kwalifikacji służące określeniu warunków, na jakich działalność gospodarcza kwalifikuje się, jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, oraz określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych do Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych
- odnieść się do Oceny DNSH projektu Programu Regionalnego: Fundusze dla Świętokrzyskiego 2021-2027 zamieszczonej na stronie internetowej programu regionalnego: <https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/analiza-dnsh>. Projekt powinien spełniać wymogi określone dla rodzajów działań ujętych w ww. ocenie DNSH, w tym czy projekt zawiera niezbędne działania zaradcze wskazane w analizie dla danego obszaru wsparcia.

14. INFORMACJE FORMALNE

Studium wykonalności powinno zawierać informację o osobie oraz firmie, która je wykonała oraz wpisana datę sporządzenia.

„Autor opracowania: *imię i nazwisko*: Firma: „

Każda aktualizacja studium wykonalności powinna być opatrzona numerem oraz datą sporządzenia.